

«Өбүгэ оонньуулар» аралдытыгы сценарийа

Буолар күнэ: муус устар 9 күнэ, спортивной зал, «Сардаана» оҕону сайыннарар киин.

Сыала: оҕолорго өбүгэ оонньууларын билиһиннэри, эт- хаан өттүнэн сайыннары.

Предварительнай үлэ: оҕолорго слайд «Манчаары оонньуулар» көрдөрүү, билиһиннэри, кэпсээһин.

Кытталлар: «Дьэдьэн» улахан бөлөх оҕолоро, иитээччилэрэ.

Ытааччы- Спиридонова М.Р.

Бэргэн- Горохова М.М.

Тургун- Старостин М

Кырсаада- Осипова Е.С.

Музыка тыаһыыр (Манчаары Баһылай ырыа), оҕолор төгүрүччү хааман киирэллэр, 3 колоннаҕа баран тураллар.

Ытааччы: Оҕолор, биһиги ханнык улууска олоробутуй, олорор дэриэбинэбит аата?

Оҕолор: Горнай улуус, Бэрдьигэстээх.

Ытааччы: саамай сөп, маладьыастар. Бу сайын биһиги улууспутугар ханнык спортивной оонньуулар буолаары туралларый?

Оҕолор: Манчаары оонньуулар.

Ытааччы: сөп, маладьыастар. Онно элбэх спортсменнар кэлэннэр араас спорт көрүннэригэр бэйэлэрин күүстэрин-уохтарын холонон күрэхтэһиэхтэрэ. Ханнык спорт көрүннэригэр күрэхтэһэллэрин билэбит ду?

Билигин биһиги сахалы хамсанылары онорон эппитин-хааммытын уһугуннарыаххайын.

- Сахалы хамсанылары оноруу (Настя Федорова көрдөрөр).

Ытааччы: маладьыастар, эппитин- сииммитин эрчийдибит.

-Оҕолор, Манчаары оонньууларын талисманнара туохтар этилэрий?

Кырсаада- сибэкки, охчут кыыс.

Тургун-тайах, сүүрүүк.

Бэргэн- бизон, тулуурдаах, күүстээх, таас кетөбөр.

- (Музыка тыаһыыр) С/М- Манчаары оонньууларын талисманнара киирэллэр.

Бэргэн: дорооболорун оҕолор, биһиги Горнай улууһугар Манчаары оонньууларын көрсө эһиэхэ өбүгэ оонньууларын билиһиннэрэ, эһигини кытта оонньуу кэллибит. Өбүгэ оонньуута диэн былыр эбээлэр, эһээлэр оонньообут оонньууларын ааттыыллар. Биһиги эмиэ бүгүн өбүгэлэрбит оонньууларын оонньоон бэйэбит эппитин- сииммитин сайыннарыахпыт, эрчийиэхпит, күүстээх буоларга дьулуһуохпут.

- Билигин биһиги «Мүһэ былдьаһыы» диэн оонньууну оонньоохпут. Оонньуу быраабылата маннык, болҕойон истин. (оҕолор иккилии буолан тахсан күрэхтэһэллэр).
- «Таас кетөбүү»- оонньуу.(оҕолор тегуруччу туран ыарахан мээчиги бэрсэллэр).

Бэргэн: хайа, оҕолор оонньууларбын сөбүлээтигит да?

Ытааччы: оҕолор билигин бэйэтин оонньууларын оонньоутуоҕа нарын- намчы, охчут кыыс Кырсаада.

Кырсаада: оҕолор, мин эһиэхэ анаан, кыргыттарга, уолаттарга тус туһунан оонньуулары бэлэмнээтим, миигин кытта оонньооххутун баҕарабыт? Чэ оччоҕо оонньуум быраабылаларын истин.

- Бастаан уолаттарга «Булчуттар» диэн оонньуу оонньоутуом. Бу оонньууга, кустары табыахтааххыт. Сигнал биэрдим да бары сыалгытын тэннэ быраабыт, ким да эрдэ быраахпат.
- Иккис оонньуум кыргыттарга аналлаах, «Обуруо тиһии», ким обуруону тохпокко, түргэнник тиһэр эбитий. Кыргыттар кэлэн төгүрүччү олорон эрэн «чэ» диэтэхпинэ, тэннэ обуруо тиһэбит. Ким имигэс, түргэн тарбахтардаах ол кыайдын.

Ытааччы: Кырсаада оонньууларын сөбүлээтигит дуо? Билигин түргэн, быһый уол Тургун оонньууларын оонньоохпут.

Тургун: Чэйин эрэ оҕолор, аны мин оонньууларбын оонньооххайын. Мин оонньууларым быһый, түргэн, сымса буоларга үөрэтэллэр, эрчийэллэр.

- Бастакы оонньуум «Кыаһылаах ыстаныы». Оонньуу быраабылата маннык, болҕойон истин. Оонньууга бастаан 4 уол тахсар, икки атахтарын быаннан бааналлар уонна сигнал биэрдэхпинэ ыстаналаан бэлиэтэммит сиргэ диэри тийэллэр. Ким бастакы, охтубакка тийбит ол кыайар. Онтон 4 кыыс оннук бараллар.

- Иккис ооньуум «Дэйбиирдээх ооньуу», оџолор бу ооньуу быраабылатын билэџит дуо? Бастаан биир дэйбиирдээх оџону талабыт, оџолор зал иһинэн сэрэнэн сүүрэџит, дэйбиирдээх оџо дэйбииринэн таарыйда да миэстэџитигэр оџорон иһэџит.

Ытааччы: оџолор, бүгүннү ыалдыттарбыт ооньоппут ооньууларын сөбүлээтигит дуо? Эппитин- сииммитин сайыннаран, эрчийэн өбүгэ ооньууларын бөџө ооньоотубут, ыалдыттарбытыгар Тургунна, Бэргэннэ, Кырсаадаџа махтанаххайын (ытыс таһыны) уонна «Өбүгэ ооньуулар» диэн ырыабытын бэлэх уунан ыллаххайын.

- Ырыа «Өбүгэ ооньуулар» (Н.Макарова)

Бэргэн: оџолор маладыастар, «Өбүгэ ооньууларын» куруутун ооньуур буолун диэн туран эһиэхэ «Манчаары ооньууларын» мэдээллэрин туттарабыт.

Сайын Манчаары ооньууларыгар көрсүөххэ диэри!!!

Бары: Көрсүөххэ диэри!!!

«Сардаана» оџону сайыннарар киин

**«Өбүгэ оонньуулар»
«Дьэдьэннэр» улахан бөлөх оџолоругар аралдьытыы**

Спиридонова М.Р.

2021